Як зростаюча перевага ЗСУ в повітрі створює загрозу розпаду російського фронту в найближчі кілька місяців

ВІЙНА З РОСІЄЮ | ПНД, 2026-06-15 08:30

Версия для печати

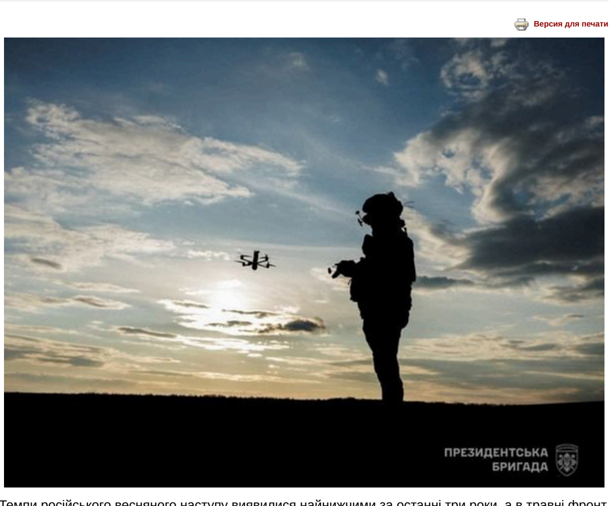

Темпи російського весняного наступу виявилися найнижчими за останні три роки, а в травні фронт остаточно завмер, незважаючи на високий рівень втрат у живій силі з російського боку. Чисельна перевага практично перестала перетворюватися на територіальні здобутки російської армії.

Російське командування стикається із системною кризою: падіння темпів набору контрактників не дозволяє воювати так, як раніше, — використовуючи комбінацію легких моторизованих атак та інфільтрації для підтримки наступу протягом майже всього року. (За останні п'ять місяців російське угруповання могло скоротитися приблизно на 40 тис. осіб.) У то ж час українська оборона досягла панування у повітрі не тільки на лінії дотику, але й на оперативній глибині мідлстрайків — ближнього та середнього тилу російських військ, зазначає аналітичний проєкт **Re-Russia.**

За оцінкою міністра оборони України, завдяки технологічній перевазі ЗСУ в повітрі ціна захоплення нових територій для Росії становитиме 200 осіб на квадратний кілометр. Це означає, що навіть нова «часткова» мобілізація в масштабах 2022 року допоможе їй просунутися лише на пару тисяч квадратних кілометрів і не дозволить реалізувати мрію Володимира Путіна про вихід на кордони Донецької області.

Зміні балансу сил, окрім відключення Starlink, сприяв технологічний прорив у виробництві безпілотників Hornet, створених у співпраці з компанією колишнього генерального директора Google Еріка Шмідта та масштабованих завдяки безпрецедентним інвестиціям союзників України, які вклали у виробництво дронів лише у першому кварталі цього року $1,6 млрд.

Амбітний план українського командування передбачає в найближчому майбутньому створення «логістичного локдауну», коли передові лінії російських військ опиняться відрізаними від тилового забезпечення. Це вимагатиме ще одного якісного кроку у нарощуванні кількості дронів, що діють на середній глибині.

Якщо російська сторона не знайде способів адаптації, реалізація такого плану на тлі недостатніх темпів поповнення втрат у живій силі створить реальну загрозу прориву, принаймні на окремих ділянках російського фронту, у найближчі три–шість місяців.

> Читайте також: **Війна дронів та адаптацій. Аналіз поточної ситуації на фронті: звіт воєнного аналітика Майкла Кофмана**

Наступ, що застряг, та зупинка фронту

Сьогодні можна з упевненістю стверджувати, що російський наступ 2026 року зупинився. Січень виявився останнім місяцем, коли російські війська суттєво просувалися вперед, розширивши територію свого контролю (приблизно на 250–425 кв. км). Потім, за останні чотири місяці, просування склало, згідно з **даними проекту Black Bird Group**, 165 кв. км, а згідно з **ресурсом Deepstat,** який веде підрахунки на основі даних OSINT-групи **DeepState**, — 440.

У 2024 році просування за ті самі місяці становило, за оцінками двох проектів, 600–620 кв. км, а у 2025-му — від 950 до 1150 кв. км (розбіжність даних пояснюється складністю підрахунків в умовах розширення сірої зони, про стабільний контроль над якою не може говорити жодна сторона). Так чи інакше, нинішні темпи просування є найнижчими з 2023 року, а ситуацію в травні слід характеризувати як повну зупинку фронту.

За даними Black Bird Group, у травні російська армія розширила контроль над українською територією на 82 кв. км, а за даними Deepstate — лише на 14. За **підрахунками українського військового аналітика Олександра Коваленка**, захопивши протягом травня близько 88 кв. км території, російська армія втратила близько 68 кв. км. Це дає результат, близький до даних DeepState.

Цифри американського Інституту вивчення війни (ISW) традиційно демонструють найбільш сприятливу для української сторони картину: за останні чотири місяці чистий нетто-результат (втрачена територія мінус повернена) на користь України становить приблизно 70 кв. км. Нарешті, **головнокомандувач ЗСУ Сирський стверджує**, що українська армія звільнила з початку року до 600 кв. км своєї території. Таким чином, предметом дискусії є не стільки питання, наскільки просунулися російські війська, скільки питання, чи просувалися вони, чи, скоріше, втрачали територію.

> Читайте також: **Логістичний зашморг затягується: Сили оборони паралізували залізницю та автомобільні шляхи до Криму**

Графік 1. Динаміка окупації українських територій, 2024–2026 рр., кв. км на місяць

Диаграмма: Re: Russia • Источник: Black Bird Group; DeepState; ISW • Скачать данные • Создано с помощью Datawrapper

При цьому інтенсивність бойових зіткнень на лінії фронту залишається високою. За даними, які збирає **ісландський OSINT-аналітик Рагнар Бьяртур Гудмундссон**, у перші п'ять місяців цього року вона була навіть вищою, ніж у той самий період 2025 року, але лише незначно нижчою, ніж на йогоприкінці. Втрати російської армії, згідно з даними Генштабу ЗСУ, залишаються високими і в травні майже досягли позначки в 34 тис. осіб, що є найзначнішим показником з початку року. Таким чином, втрати у розрахунку на квадратний кілометр незмінно зростали, а до кінця весни їх високий рівень вже працював ухолосту, не забезпечуючи навіть мінімального просування армії вперед.

Графік 2. Середні втрати російської армії, тис. осіб на місяць

Диаграмма: Re: Russia • Источник: Генштаб ВСУ • Скачать данные • Создано с помощью Datawrapper

Зворотний відлік війни на виснаження

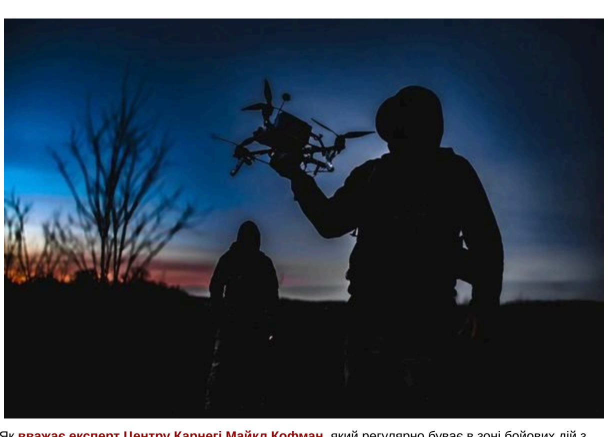

Як **вважає експерт Центру Карнегі Майкл Кофман**, який регулярно буває в зоні бойових дій з української сторони, російські війська цього року демонструють щонайменше вдвічі гірші результати, ніж минулого року.

За оцінкою Кофмана, російська тактика протягом останніх років полягала у комбінації легких моторизованих атак з невеликою кількістю піхоти та інфільтрації — це не забезпечувало оперативно значущих проривів, але дозволяло підтримувати наступ протягом тривалого періоду приблизно з кінця березня по грудень.

Тепер ця тактика перестала працювати: російські втрати зрівнялися з припливом новобранців, а успішна адаптація ЗСУ на полі бою обмежила здатність російських підрозділів просуватися вперед, навіть незважаючи на проблеми ЗСУ з комплектуванням та недостатню злагодженість оборонних ліній.

> Читайте також: **Військова перемога України та закінчення війни — дві різні речі**

Політолог **Фарід Закарія зазначив**, що протягом усієї війни головною перевагою Росії було не те, що вона добре воювала, а те, що вона могла собі дозволити воювати погано й компенсувати неефективність припливом нових солдатів. Тепер же Росія втрачає живу силу швидше, ніж набирає контрактників. Хоча точні цифри набору невідомі, за різними даними, скорочення його щомісячних темпів може становити 20–25% .

Президент Фінляндії **Олександр Стубб стверджував у недавньому інтерв'ю**, що російські війська втратили в травні 35 тис. осіб убитими та пораненими, набравши лише 27 тис. Згідно з **останніми розрахунками Яніса Клюге на підставі даних регіональних бюджетів**, кількість набраних протягом першого кварталу контрактників склала 71 200 осіб (23 700 на місяць). У той час як оцінка російських втрат за цей час становить 90 тис. осіб. У квітні–травні російська армія втратила ще 65 тис. убитими та пораненими.

За умови збереження тенденцій набору першого кварталу це означає, що за січень–травень російське угруповання скоротилося приблизно на 40 тис. осіб (що становить приблизно 5% його чисельності, якщо орієнтуватися на **українські оцінки початку року**). Таким чином, на даний момент виникає системна перевага української «дронової сили» над можливостями російської «живої сили». У цьому випадку йдеться про зворотну війну на виснаження, в якій російська сторона почала програвати.

За **заявою міністра оборони України Михайла Федорова**, у результаті технологічної переваги, якої досягла українська сторона, кожен кілометр просування обходиться російській стороні дедалі більшими втратами. За підрахунками міністра, у жовтні російська армія втрачала 67 військовослужбовців на 1 кв. км просування, у січні — вже 165, у лютому — 244, у березні — 254, у квітні — 179.

Стратегічною метою ЗСУ Федоров називає масштаб втрат не менше 200 осіб на квадратний кілометр. За таких втрат ще одна «часткова» мобілізація, порівнянна за масштабами з тією, що була проведена восени 2022 року (200–300 тис. осіб), дасть російській армії можливість просунутися вперед не більше ніж на кілька тисяч квадратних кілометрів і не дозволить вийти на межі Донецької області.

Бригадний генерал ЗСУ, командир 3-го армійського корпусу **Андрій Белецький також називає** зимову та весняну російську наступальну кампанію «провальною»: за травень, за його оцінками, російські війська змогли захопити лише близько 10 кв. км території. Росія стикається з нестачею живої сили для наступу, яка «з кожним місяцем відчувається все сильніше»; в результаті вже зараз російська армія втратила можливість влаштовувати «м'ясні штурми» в тому вигляді, в якому вони практикувалися ще сім-вісім місяців тому. За умови збереження нинішніх тенденцій, вважає Белецький, криза в російських військах загострюватиметься, і через шість-сім місяців на фронті відбудеться перелом.

> Читайте також: **Поза межами бліцкригу: як адаптація та технології визначають долю України у 2026-му**

Зона переваги: кооперація з використанням дронів та «шершень-марсіанин»

«Стіна» дронів стала ключовим ресурсом української армії проти переважаючих живих сил з боку Росії ще минулого року, змусила російську сторону перейти до тактики інфільтрації та не дозволила їй домогтися вражаючих оперативних проривів у ході масованого наступу наприкінці 2025 року. Однак, як зазначали українські військові та військові аналітики, українська армія практично не мала засобів ураження в ближньому та середньому тилу противника.

Це обмежувало її стримуючі можливості, в той час як Росія широко використовувала керовані бомби для придушення української оборони. У 2026 році перелом відбувається саме на бойовому театрі середньодалеких ударів — ударів по ближньому та середньому тилу на оперативній глибині від 25 до 200 км за лінією фронту.

Хоча Україна вже понад рік використовує безпілотники середньої дальності, лише цієї весни ці операції набули систематичного характеру й почали загрожувати російській логістиці. **Аналітики ISW вказують**, що на першому етапі, з кінця 2025 року, Україна активізувала удари по російських системах ППО та радарах.

Військовий **експерт Кайл Глен зазначає** у зв'язку з цим, що масові втрати систем ППО фактично призводять до каскадного ефекту та збою всієї оборони, роблячи подальші українські безпілотні нальоти ще ефективнішими. **Українська OSINT-група Tochnyi** повідомляла про 492 українські удари по інфраструктурі ППО з червня 2025-го по березень 2026 року (**ISW геолоціовував** 41 такий удар у січні, 61 у лютому та 115 у березні).

За **словами міністра оборони Федорова**, технологічна перевага ЗСУ зараз забезпечується саме завдяки ставці на дрони середньої дальності: «Чим більше знищують ворога на оперативній глибині, тим менше штурмових дій відбувається на фронті».

Зміні ситуації, окрім відключення доступу російської армії до супутникової мережі Starlink у лютому 2026 року, сприяло, по-перше, експоненціальне зростання обсягів виробництва дронів: за перші чотири місяці року, за даними Міноборони України, **на які посилається Financial Times**, Київ виготовив майже в 4,5 рази більше розвідувальних дронів, у три з плюс рази більше дронів середньої дальності та в півтора рази більше далекобійних дронів, ніж за весь 2025 рік.

Це, зокрема, стало наслідком підтримки європейських союзників, пишуть експерти Кільського інституту в черговому огляді західної допомоги Україні (Ukraine Support Tracker). За їхніми підрахунками, військова допомога союзників Україні на початку 2026 року становила в середньому €2 млрд на місяць.

При цьому обсяг допомоги у виробництві безпілотників зріс з €400 млн у 2022 році до €1,2 млрд у 2025-му, а за перші чотири місяці 2026 року досяг уже €1,6 млрд. Тільки в березні–квітні Німеччина та Норвегія виділили на закупівлю дронів приблизно по €500 млн, а Нідерланди — ще близько €250 млн, тобто стільки ж, скільки за весь попередній рік.

Ці асигнування сприяли стрімкому розгортанню нового покоління ударних засобів — насамперед БПЛА Hornet, який виробляє компанія Perennial Autonomy в рамках партнерства України та компанії Swift Beat LLC колишнього генерального директора Google Еріка Шмідта. Hornet («Шершень») — це ударний безпілотник із розмахом крил понад 2,2 м, масою близько 15 кг і крейсерською швидкістю до 120 км/год.

Він може перебувати в повітрі до двох годин, долати відстань до 150 км та підніматися на висоту до 5000 м, щоб ухилятися від засобів ППО ближнього дії. Hornet також оснащений технологією ШІ для захоплення цілей. Загальна вартість дрона при цьому становить, за **оцінкою Defense Blog**, лише $5–12 тис., у то час як російський ZALA Lancet X-51 з аналогічною дальністю польоту та розміром бойової частини коштує близько $68 тис., **зазначає Kyiv Independent**.

> Читайте також: **Коридор можливостей: українські мідлстрайки загрожують сухопутному коридору до Криму**

Перші випадки застосування Hornet російські військові зафіксували наприкінці лютого — на початку березня — новий український дрон вони почали називати «Марсіанином». На початку квітня **було геолоковано** удар Hornet по російській контрбатарейній РЛС у Запорізькій області за 35 км від лінії фронту, 8 травня **1-й корпус нацгвардії «Азов» оприлюднив** відео з « хорнетами» в небі над Маріуполем і Донецьком, а до середини травня вони стали регулярно вражати цілі на дорогах «сухопутного коридору» до Криму.

Російські z-блогери вказують на складнощі з перехопленням Hornet. Автор **каналу «Записки ветерана» зазначає**, що вони «не видно на наявних у нас пристроях відеоперехоплення». Канал «Молот відьом», **проаналізувавши конструкцію цілого Hornet, що потрапив у його розпорядження**, зазначає, що «це вкрай небезпечний БПЛА — його погано чути, не бачать детектори, він літає глибоко в наші тили і стійкий до РЕБ, крім того, оскільки це крило, то збити його зі стрілецької зброї вкрай складно». Як додає автор каналу **в іншому пості**, придушити Hornet засобами РЕБ взагалі неможливо, якщо на ньому встановлено термінал Starlink або якщо дрон вже захопив ціль за допомогою системи штучного інтелекту.

Російська сторона також вкладає значні кошти саме в дронові війська. Підгалузь виробництва літальних апаратів (код 30.3 ОКВЕД; БПЛА входять до групи коду 30.30.6 у її складі) демонструвала зростання на 30% у 2023 році, 35% — у 2024-му та 56% — у 2025-му. Однак на фронті у російських підрозділів, судячи з повідомлень військових кореспондентів, зберігається гострий дефіцит техніки, у тому числі безпілотних засобів. **Заява першого віце-прем'єра Дениса Мантурова** про те, що Росія здатна випускати понад 15 тис. FPV-дронів на добу, викликала різку відповідь з боку військових кореспондентів.

Один із **провідних російських Z-каналів «Рибарь» стверджував**: масштаби виробництва БПЛА вдалося наростити за рахунок зниження якості. Довгий час ключовою технологічною перевагою Росії вважалося використання FPV-дронів на оптоволокні, але вона зникає через зростання цін на оптоволоконний кабель, зазначає Kyiv Independent: котушка оптоволоконного кабелю довжиною 50 км, яка раніше коштувала близько $300, подорожчала у вісім разів. Крім того, системною проблемою російських військ залишається відсутність ефективної системи закупівлі безпілотників, аналогічної створеній в Україні Brave One, пише «Рибарь».

Узагальнюючи цю картину, можна сказати, що ключовою проблемою на російському боці залишається проблема масштабування інновацій, що стає критичним питанням саме у війні з використанням дронів, де таке оперативне масштабування — до того моменту, коли противник знайшов той чи інший засіб протидії, — прямо пропорційне масштабам завданих збитків.

> Читайте також: **Епоха Deep Strike та $40 мільярдів збитків для РФ: Україна вперше в історії відзначає День Сил безпілотних систем**

Театр середньомасштабних ударів як нова оперативна доктрина

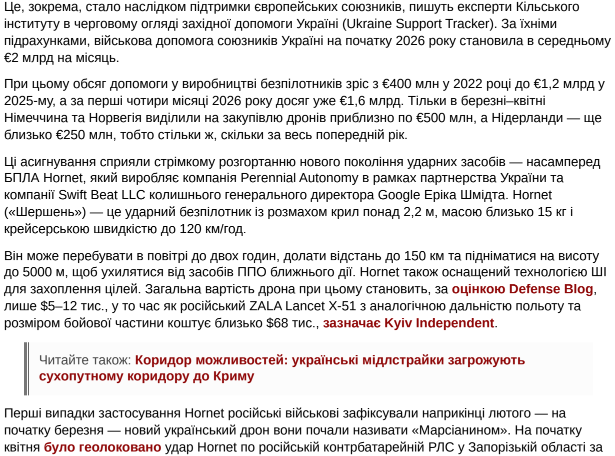

Уже в квітні цього року кількість українських ударів на середню дистанцію «подвоїлася порівняно з березнем», **заявив український міністр оборони Федоров**. OSINT-дослідник **Клеман Молін геолоціовував** загалом понад 1 тис. українських ударів на середню дистанцію з початку року (з них 35% — по складах, 20% — по транспорту, 12% — по енергетичним об'єктам, 10% — по засобам ППО та радарам), однак їх загальна кількість, за словами аналітика, значно вища.

У березні та квітні українські дрони почали систематично завдавати ударів по залізниці на окупованих територіях та у прифронтових регіонах Росії (зокрема в Луганській, Донецькій, Запорізькій та Курську області, в яких було атаковано щонайменше 10 вантажних поїздів та цистерн з паливом), **зазначає ISW**.

До травня українські дрони почали брати під вогневий контроль ключові логістичні маршрути в Донецькій, Запорізькій та Херсонській областях, у тому числі автомагістраль Т-0509 Маріуполь — Донецьк, по якій відбувається постачання російського угруповання на північ від Маріуполя, та автомагістралей М-14 і М-18, що з'єднують Росію з окупованим Кримом. 31 травня **ЗСУ заявили**, що взяли під контроль логістичні шляхи в окупованій Луганській області.

Це, на думку українського командування, лише проміжний етап. 27 травня **Міноборони України оголосило** про плани «логістичного локдауну» для російської армії. За словами Федорова, Київ виділив додатково 5 млрд гривень ($113 млн) на закупівлю дронів для найбільш ефективних бойових частин ЗСУ, щоб наростити «масштаби середньодалеких ударів для систематичного знищення ворожої логістики та ліній постачання, позбавляючи противника можливості вести наступальні дії». Фактично йдеться про план дронового «оточення зверху» — про те, щоб відрізати принаймні деякі ділянки російської лінії фронту від тилового забезпечення.

Однак контроль повітряного простору над кількома транспортними маршрутами в російському тилу ще не означає повного паралічу логістики, **зазначає Олександр Коваленко**. На його думку, для створення повноцінної «кіл-зони» над окупованими територіями та середнім тилом необхідно збільшити масштаб використання дронів по всій лінії бойового зіткнення з нинішніх сотень на день до тисяч. Однак Київ робить кроки в цьому напрямку: у рамках вирішення завдання «логістичного локдауну» **міністр оборони Федоров анонсував** у найближчі місяці реформу системи закупівель та забезпечення дронами, яка передбачає перехід на тендерні процедури. Раніше аналогічна реформа закупівель артилерійських снарядів калібру 155 мм привела до економії понад 16%.

> Читайте також: **Мільйонні армії у паперових звітах Кремля та реальний тупик російського наступального потенціалу під Малою Токмачкою**

Адаптація російської армії до цієї загрози ускладнена, **зазначає фахівець з ракетних технологій Фабіан Гоффман**. Він порівнює нинішню хвилю середньодальних ударів із «шоком» після початку використання ЗСУ реактивних систем HIMARS влітку 2022 року: тоді Росія втратила величезну кількість складів боєприпасів, логістичних вузлів, а також живої сили.

Адаптація до HIMARS відбулася двома основними способами: логістику відсунули далі від лінії фронту, а мережа постачання в цілому стала більш децентралізованою. Але тепер простого шляху для адаптації у російської армії немає, каже Гоффман: переміщення логістики ще далі в тил знизить ефективність постачання і не вирішить проблеми контролю транспортних шляхів.

Амбітний план українського командування наразі виглядає як серйозна й цілком реальна загроза. Якщо вичерпується приплив живої сили на передову буде підкріплений перекриттям шляхів її постачання, це створить цілком реальну загрозу обвалу, у будь-якому разі, окремих ділянок російського фронту.

Чи реалізується такий сценарій чи ні, ми побачимо протягом найближчих трьох-п'яти місяців. Не можна виключати, що російська сторона знайде відповідні заходи. Однак після двох років побоювань щодо обвалу української лінії оборони сьогодні ми можемо говорити про аналогічну загрозу, що нависає в не надто далекій перспективі над російським фронтом. І це нова реальність п'ятого року російсько-української війни.

—

Джерело: Re-Russia

Читайте також:

- **П'ять причин, чому Україна продовжить боротьбу навіть без підтримки США**
- **П'ятий рік пекла: Україна готується до війни на виснаження за планом на 3 роки**
- **Уроки Покровська: чому українські оператори дронів розгромили два батальйони НАТО на навчаннях**
- **Поза межами бліцкригу: як адаптація та технології визначають долю України у 2026-му**
- **Перемога в кредит: що правда, а що неправда про стан російсько-українського фронту. Ситуація «на землі»**
- **Позиційне пекло 2026: чому за чотири роки великої війни маневр помер, а дрон став богом**
- **Про обстановку на фронтах, найближчих перспективах наступу ЗСУ та військовий потенціал путінської армії**
- **Курська битва війни на виснаження: проміжні підсумки контрнаступу ЗСУ**
- **Міфи про «диво-зброю» та реальність російського ВПК: де закінчується фізика і починається пропаганда**
- **Погляд «з поля» війни: Майкл Кофман про логіку виснаження та приховані загрози 2026 року**
- **Між минулим і майбутнім та чому нескінченні суперечки про події 2023 року не допоможуть фронту сьогодні**

Share 0

Читайте «Аргумент» в Facebook и Twitter

*Если вы заметили ошибку, выделите ее мышкой и нажмите **Ctrl+Enter.***

Коментарі

НОВИНИ ПАРТНЕРІВ

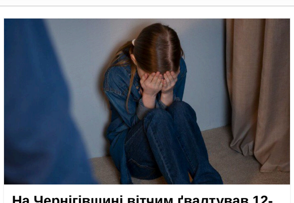
На Чернігівщині вітчим ґвалтував 12-річну дівчинку, доки її...
ДЕТАЛЬНІШЕ

Справа вбитих учених: поліція розкрила останні слова...
ДЕТАЛЬНІШЕ

Україна зробила неможливе в Криму
ДЕТАЛЬНІШЕ

РЕКЛАМА

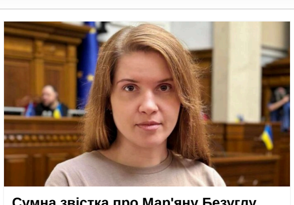
Сумна звістка про Мар'яну Безуглу підтвердилася!
ДЕТАЛЬНІШЕ

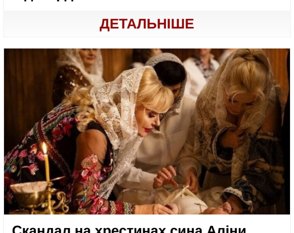
Скандал на хрестинах сина Аліни Гросу обурив усю країну
ДЕТАЛЬНІШЕ

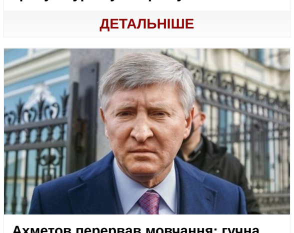
Ахметов перервав мовчання: гучна заява про Зеленського та...
ДЕТАЛЬНІШЕ

© 2011 «**АРГУМЕНТ**»
Републікація матеріалів: для інтернет-видань обов'язковим є пряме гіперпосилання, для друкованих видань – за запитом через електронну пошту.**Посилання або гіперпосилання повинні бути розташовані при використанні тексту - на початку використовуваної інформації, при використанні графічної інформації - безпосередньо під об'єктом запозичення.**. При републікації в електронних виданнях у кожному разі використання вставляти гіперпосилання на головну сторінку сайту argumentua.com та на сторінку розміщення відповідного матеріалу. За будь-якого використання матеріалів не допускається зміна оригінального тексту. Скорочення або перекомпонування частин матеріалу допускається, але тільки в тій мірі, якою це не призводить до спотворення його сенсу.
Редакція не несе відповідальності за достовірність рекламних оголошень, розміщених на сайті, а також за зміст веб-сайтів, на які дано гіперпосилання.
Контакт: *uargumentum@gmail.com*